

KUTSESTANDARD

Mesinik, tase 4

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Mesinik, tase 4	4

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

4. taseme mesinik on oskustöötaja, kelle töö on mesilasperede aastaringne hooldamine, mesinduseinventari korrasoleku tagamine ning osalemine tootmis- ja turustamisprotsessis. Mesinik, tase 4 on võimeline töötama iseseisvalt ja vastutab oma tööloigu eest. Mesindussaaduste tootmise protsessis aitab mesinik kaasa looduse taastootmisele, liigirikuse säilitamisele ja keskkonna säästmisele. Mesiniku kutsed on kahel tasemel: mesinik, tase 4 ja mesinik, tase 5.

A.2 Tööosad

A.2.1 Mesilasperede hooldamine

1. Mesilaste puhastuslennu hindamine ja soodustamine.
2. Kevadise pearevisjoni läbiviimine.
3. Töö nõrkade ja väikeste mesilaperedega.
4. Perede ümbertõstmine.
5. Täiend- ja ergutussöötmise ja jootmine.
6. Perede laiendamine.
7. Sülelemise ennetamine.
8. Mesilaspere talveks ettevalmistamine.
9. Mesilasperede vahelise varguse ennetamine.
10. Talvitumise jälgimine.

A.2.2 Mesilasperede moodustamine

1. Uute mesilasperede moodustamine.
2. Sülemist pere moodustamine.

A.2.3 Inventari ettevalmistamine

1. Korrastamine, puhastamine ja desinfitseerimine.
2. Suitsiku materjali varumine ja ettevalmistamine.
3. Raamide ettevalmistamine.

A.2.4 Kärjemajandus

1. Kärgede hindamine ja säilitamine.
2. Kärgede vajaduse planeerimine.

A.2.5 Mesilasemade kasvatamine

1. Emakasvatusperede valimine.
2. Vageldamine.
3. Amppere moodustamine.
4. Paarumispere moodustamine ja likvideerimine.
5. Mesilasemade paarumise kontrollimine.

6. Mesilasema otsimine ja puuristamine.
7. Mesilasema andmine peresse.
8. Mesilasema vahetamine ja vana ema kõrvaldamine.

A.2.6 Mee käitlemine

1. Mee küpsuse hindamine ja meekärgede võtmine.
2. Mee töötlemine.
3. Meeproovide võtmine.
4. Pakendamine, märgistamine ja säilitamine.
5. Meekäitlusseadmete hooldamine.
6. Korjeala kaardistamine.
7. Mesilasperede transportimine korjele ja tagasi.

A.2.7 Vaha tootmine

1. Kärjepõhjade ülesehitamise soodustamine.
2. Kärgede sulatamine vahaks.

A.2.8 Mesilaspere terviseseisundi hindamine, haiguste ravimine ja kahjurite tõrje

1. Mesilaspere terviseseisundi hindamine ja ravi.
2. Varroalesta tuvastamine ja tõrje.
3. Proovide võtmine.
4. Mesila tervisekaardi ja ravimiarvestuse täitmine.
5. Kahjurite tõrje.

A.2.9 Mesila majandamine

1. Äriplaani koostamine.
2. Ettevõtlusvormi valimine ja oma tegevuse korraldamine.
3. Mesila juhtimine.
4. Turundustegevuste planeerimine.
5. Tööajakulu optimeerimine.

A.3 Töö keskkond ja eripära

Töö eripäraks on üksinda töötamine ja iseseisvalt otsuste vastuvõtmine. Mesiniku töö sõltub aastaaegadest ja ilmastikust. Töö toimub nii väli- kui sisetingimustes, vajadusel ka puhkepäevadel ja pühade ajal. Mesinik talub mesilaste nõelamist ja oskab arvestada sellega seonduva allergiaohuga. Mesiniku töö on füüsiliselt raske ning eeldab ergonoomiliste töövõtete kasutamist.

A.4 Töövahendid

Enamlevinud mesindusinventar: konkspeitel, suitsik, taruhari, puhur, taru-, vurri- ja söötmissüsteemid ning mee pakendamise- ja vahasulatussüsteemid. Isikukaitsevahendid: näovari ja muu kaitseriietus.

A.5 Tööks vajalikud isikuomadused

Mesiniku töö eeldab ettevõtlikkust, innovaatilist mõtlemist, iseseisvust, korrektsust, otsustus- ja vastutusvõimet. Oluline on füüsiline vastupidavus ja stressitaluvus. Soovitavateks iseloomuomadusteks on rahulikkus ja kannatlikkus.

A.6 Kutsealane ettevalmistus

Mesinikuks saab õppida kutseõppeasutuses, täienduskoolitusel või kogunud mesiniku juhendamisel. Soovitav on keskharidus.

A.7 Enamlevinud ametinimetused

Mesinik.

A.8 Reguleerimised kutsealal tegutsemiseks

Töötamiseks loomadega on vaja tervisetõendit vastavalt loomatauditõrje seadusele ja nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seadusele.

Töötamiseks liikurmasinatega on vaja juhtimisõigust vastavalt liiklusseadusele.

B-osa **KOMPETENTSUSNÕUDED**

B.1 Kutse struktuur

Mesinik, tase 4 kutse taotlemisel on nõutav kõikide kompetentside B.2.1–B.2.10 tõendamine.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENSIID

B.2.1 Mesilasperede hooldamine	EKR tase 4
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> Hindab visuaalselt puhastuslennu kulgu, fikseerides mesilasperede aktiivse kevadise arengu alguse; soodustab mesilaspere sügisest puhastuslennu, luues tingimused noorte mesilaste väljalennuks ja paremaks talvitumiseks. Viib läbi kevadise pearevisjoni, hinnates visuaalselt haudme hulka ja kvaliteeti, langetise kogust, pesa puhtust, sööda kogust ja kvaliteeti, mesilaspere tervislikku seisundit ning andes hinnangu talvitumise kvaliteedile; likvideerib hukkunud pere, vajadusel võtab proovi ja saadab veterinaarlaborisse. Likvideerib või ühendab nõrgad või väikesed mesilaspered, lähtudes mesilaspere arengust. Tõstab mesilaspered ümber puhastesse ja desinfitseeritud tarudesse või korpustesse, lähtudes taru seisukorrast ja arvestades ilmastikuoludega. Arvutab sööda koguse, lähtudes söödakoguse arvutamise põhimõtetest; söötab täiendavalt mesilasperesid, valides sobiva söödaliigi (pudersööt (kandi), söödakärg, suhkralahus, valmis talvesööt või mesi) ja doseerimise meetodi, lähtudes pere vajadustest; loob mesilastele võimaluse joogivee kättesaamiseks. Suurendab mesilasema munemisruumi ja loob võimalused nektari ja õietolmu/suira paigutamiseks, annab mesilastele ruumi, lisades kärge või korpuseid (magasine) ja laiendades mesilasperesid, lähtudes korjetingimustest ja mesilaspere arengust; eraldab haudmeala koos mesilasemaga meealast, kasutades emalahutusvõret. Ennetab sülemlemist mesilaspere õigeaegse laiendamise ja sülemlemiskainete mesilasemade kasutamisega. Koondab mesilaspere, eemaldades liigsed kärjed, lähtudes mee liigist, korje lõppemisest ja päeva pikkusest; valmistab talveks tarud ette. Ennetab mesilasperede vahelist vargust, reguleerides lennuava vastavalt mesilaspere tugevusele ning hoides mesilas puhtust ja korda. Jälgib mesilaspere talvitumist, ilmastikuoludest, võimalikust kahjurite olemasolust ja tarutüübist. 	
B.2.2 Mesilasperede moodustamine	EKR tase 4
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> Moodustab uusi mesilasperesid, kasutades vastavaid meetodeid (poolitamine, lendpered, idupered ehk võrsikpered jm meetodid). Kogub sülemi kokku ja paigutab sülemi korpusesse või sülemikasti, lähtudes sülemi asukohast ja suurusest. 	
B.2.3 Inventari ettevalmistamine	EKR tase 4
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> Puhastab ja desinfitseerib tarude seinad, põhjad ja vahelauad, kärjeraamid ja söödanõud kraapides, pestes ning desinfitseerides sobivate lubatud puhastusvahenditega. Varub ja valmistab ette suitsiku materjali, tagades suitsu kvaliteedi ning arvestades tööohutuse, tervise- ja keskkonnakaitse ning tuleohutuse nõudeid. Valmistab ette raamid (sh plastraamid), paneb traadid, kinnitab kärjepõhja (kunstkärg) raamitraadile, lähtudes järgmise mesindushooaja vajadusest. 	
B.2.4 Kärjemajandus	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> Hindab kärgede kasutuskõlblikkust; ladustab ja säilitab kõlblikud kärjed, tagades vajalikud hoiutingimused. 	

2. Arvutab ülesehitatud kärgede ja kärjepõhjade (kunstkärje) vajaduse, lähtudes järgmise mesindushooaja vajaduste prognoosist.

B.2.5 Mesilasemade kasvatamine

EKR tase 5

Tegevusnäitajad:

1. Valib emapered, arvestades etteantud juhiseid.
2. Valib emaperest sobivas vanuses vaglad, lähtudes etteantud juhistest; vageldab, arvestades etteantud juhiseid.
3. Moodustab ammpere, kasutades ammpere moodustamise meetodit ja lähtudes etteantud juhistest.
4. Moodustab ja likvideerib paarumispeere, lähtudes etteantud juhistest.
5. Kontrollib mesilasemade paarumist, lähtudes emakasvatuskalendrist.
6. Otsib ja puuristab mesilasema, kasutades väljatöötatud meetodit ja lähtudes etteantud juhistest.
7. Annab mesilasema peresse, kasutades väljatöötatud meetodit ja lähtudes etteantud juhistest.
8. Kõrvaldab vana mesilasema ja asendab uuega, kasutades väljatöötatud meetodit ja lähtudes etteantud juhistest.

B.2.6 Mee käitlemine

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

1. Hindab mee küpsust mesilasperes, arvestades korje iseärasusi ja aastaaja eripära; võtab tarust meekärgi, kasutades erinevaid tehnoloogiaid ja arvestades toiduainete käitlemise nõudeid.
2. Kaanetab meekannud lahti, eraldab kärgedest mee kasutades erinevaid tehnoloogiaid vastavalt juhistele; eraldab kärjekaanelisest mee, kasutades erinevaid tehnoloogiaid vastavalt juhistele; kurnab ja selitab mee kaubandusliku väärtuse saamiseks vastavalt juhistele.
3. Võtab meeproovid ja saadab laborisse analüüsimiseks, arvestades etteantud juhiseid; hindab mee vastavust kvaliteedinõuetele, lähtudes analüüsi tulemustest.
4. Sulatab mee pakendamiseks ja pakendab nõuetekohasesse taarasse; märgistab pakendi, järgides mee märgistamise nõudeid; ladustab ja säilitab mee, järgides toidukäitlemise nõudeid.
5. Hooldab meekäitlusseadmeid vastavalt kasutusjuhenditele.
6. Tuvastab korjeala, lähtudes õitsvate taimede olemasolust ja ligipääsetavusest.
7. Valmistab mesilaspered transpordiks ette, lähtudes korjest, kasutades erinevaid meetodeid ja tehnoloogiaid ning transpordib nad korjele ja tagasi vastavalt juhistele.

B.2.7 Vaha tootmine

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

1. Soodustab kärjepõhjade ülesehitamist, lisades kärjepõhju, lähtudes mesilaspere arengufaasist.
2. Sulatab mittekõlblikud kärjed vahaks, arvestades vaha omadusi, kasutades vaha töötlemisel sobivat tehnoloogiat ning järgides töö- ja tuleohutusnõudeid.

B.2.8 Mesilaspere terviseseisundi hindamine, haiguste ravimine ja kahjurite tõrje

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

1. Hindab mesilaspere, sh mesilasema terviseseisundit, lähtudes enamlevinud mesilashaiguste tunnustest; eristab visuaalselt nakkushaigusi mittenakkushaigustest; ravib mesilasperesid lubatud vahenditega, lähtudes juhistest.
2. Teeb varroalesta tõrjet, kasutades erinevaid tõrjemeetodeid.
3. Võtab mesilaste (sh langetise), kärje- ja meeproovid vastavalt juhendile.
4. Täidab tervise- ja ravimiarvestuskaardi, järgides juhendit.
5. Kaitseb mesilaspere putukate, loomade ja lindude rünnakute eest, paigaldades tõkkeid (nt kaitsevõrk, elektrikarjus), järgides tööohutuse ja keskkonnakaitse nõudeid; abistab kannatada saanud mesilasperesid.

B.2.9 Mesila majandamine

EKR tase 5

Tegevusnäitajad:

1. Koostab äriplaani vastavalt algkapitali olemasolule ja võimalustele.
2. Hindab tegutsemise eesmärgist lähtuvalt ettevõtluse võimalusi; valib talle sobiva ettevõtlusvormi; korraldab oma tegevust, arvestades kutsealast teavet ja õigusakte ning lähtudes väikeettevõtluse põhitõdedest.
3. Kujundab hinnad, lähtudes tegevuskuludest ja turusituatsioonist; koostab eelarve, arvestades kulusid ja tulusid; järgib eelarve täitmist; organiseerib vajalike töö- ja kulumaterjalide hankimise; haldab kliendibaasi, järgides õigusakte.
4. Planeerib turundustegevused.
5. Optimeerib tööaja kulu, arvestades mesinduses kasutatavaid tehnoloogiaid.

Kutset läbivad kompetentsid

B.2.10 Mesiniku kutset läbiv kompetents	EKR tase 4
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kasutab tööeesmärkide saavutamiseks teadmisi mesilasisendite anatoomiast, füsioloogiast, mesilaspere bioloogiast, mesilastõugudest (rassidest), mesindussaaduste omadustest ja koostisest. 2. Peab kinni hooajatööde ajakavast, lähtudes looduse tsüklitest. 3. Järgib tööeeskirjade, keskkonnakaitse, tööohutus- ja tuleohutusnõudeid ning teisi valdkonda reguleerivaid õigusakte. 4. Peab mesilas iga pere kohta arvestust (mesilamärkmik või tarukaart). 5. Hoiab mesilas ja mesindushoones ning selle ümbruses puhtust ja korda (sh hooldab tarude ümbrust), lähtudes enesekontrolliplaanist ja mesiniku eetikast. 6. Loob head suhted klientide ja kolleegidega. 7. Kohaneb oma töös muutuvate oludega, oskab jagada informatsiooni osadeks, märkab seoseid ja korduvusi ning leiab toimivaid lahendusi. 8. Töötab tulemuslikult ka pingelises olukorras; suhtub kriitikasse mõistvalt, võtab õppust nii õnnestumistest kui ebaõnnestumistest. 9. Hoiab end kursis valdkonna arengutega. 10. Väljendab ennast selgelt nii kõnes kui kirjas. 11. Annab vajadusel esmaabi, sh mesilasmürgi ülitundlikkusest tingitud juhtumite korral. 12. Kasutab oma töös arvutit vastavalt Digipädevuste enesehindamisskaala (lisa 1) tasemele Algtasemel kasutaja. 	
<p>Hindamismeetod(id): Läbivaid kompetentse hinnatakse teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamise käigus.</p>	

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	11-06052019-3.1.1/2k
2. Kutsestandardi koostajad	Liina Jürgenson, Maaeluministeerium Aimar Lauge, Muhi mesil OÜ Erki Naumanis, Tallinna Mesinike Selts Aivar Raudmets, Mesinduskoda OÜ Marje Riis, Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool Aili Taal, OÜ Taali Mesila Liana Trahv, Eesti Kutseliste Mesinike Ühing Jaanus Tull, Meveda OÜ
3. Kutsestandardi kinnitaja	Toiduainetööstuse ja Põllumajanduse Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	12
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	06.05.2019
6. Kutsestandard kehtib kuni	04.06.2024
7. Kutsestandardi versiooni number	2
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	6123 Mesinikud ja siidiussikasvatavad
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	4
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Beekeeper, level 4
C.3 Lisad	

Lisa 1 [Digipädevuste enesehindamise skaala](#)